

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

Sayı	140	Konu: Özel Öğretim Kurumları Kur'an-ı Kerim Dersi Öğretim Programı
Tarih	16/10/2017	
Kurulda Gör. Tarihi	20/09/2017	
Önceki Kararın Tarih ve Sayısı		

Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğünün 31.07.2017 tarihli ve 10058203-101.01.01-E.11510169 sayılı yazısı üzerine Kurulumuzda görüşülen **Özel Öğretim Kurumları Kur'an-ı Kerim Dersi Öğretim Programının** 2017-2018 eğitim ve öğretim yılından itibaren ekli örneğine göre uygulanması hususunu uygun görüşle arz ederiz.

Doç. Dr. Erkan DİNÇ
Üye

Dr. Hasan KAVGACI
Üye

Doç. Dr. Ali YILMAZ
Üye

Kâmil YEŞİL
Üye

Dr. Mehmet SÜRMEİ
Üye

Dr. İbrahim DEMİRCİ
Üye

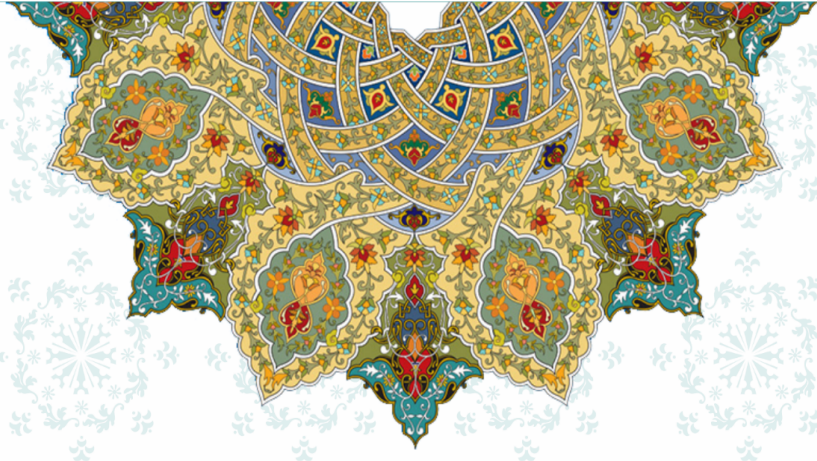
Doç. Dr. Hatice YILDIZ
Üye

Dr. Hüseyin ŞİRİN
Üye

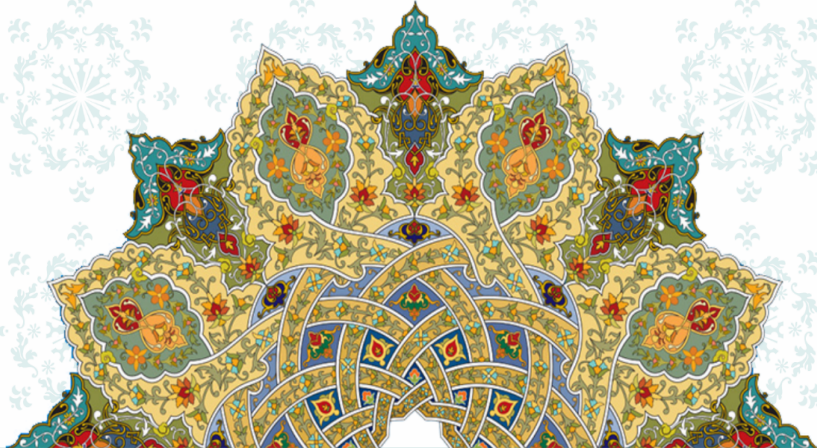
Alpaslan DURMUŞ
Kurul Başkanı

UYGUNDUR
.../.../2017

İsmet YILMAZ
Millî Eğitim Bakanı

ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARI KUR'AN-I KERİM ÖĞRETİM PROGRAMI

İÇİNDEKİLER

1. KUR'AN-I KERİM ÖĞRETİM PROGRAMININ TEMEL YAKLAŞIMI.....	1
2. KUR'AN-I KERİM ÖĞRETİM PROGRAMININ TEMEL ÖZELLİKLERİ	1
3. KUR'AN-I KERİM ÖĞRETİM PROGRAMININ YAPISI	1
3.1. GENEL AMAÇLAR.....	1
3.2. KURLAR	2
3.3. KAZANIMLAR	2
3.3.1. KUR C1 KAZANIMLARI.....	3
3.3.2. KUR C2 KAZANIMLARI.....	3
3.3.3. KUR C3 KAZANIMLARI.....	5
3.3.4. KUR K1 KAZANIMLARI	6
3.3.5. KUR K2 KAZANIMLARI	7
3.4. ÖĞRETME – ÖĞRENME SÜRECİ.....	8
3.5. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	11
4. EKLER	15
EK 1.ÖRNEK İZLEME VE DÜZEY BELİRLEME FORMLARI	16
EK 2. ÖRNEK ÖĞRETİM MATERYALLERİ	21

1. KUR'AN-I KERİM ÖĞRETİM PROGRAMININ TEMEL YAKLAŞIMI

Kur'an-ı Kerim Öğretim Programı “Tam öğrenme” kuramını benimsemiştir. Öğretim süreci bütün olarak düşünüldüğünde “Tam öğrenme” kuramının aşamaları takip edilecektir. Bunlar; ön öğrenmeleri tamamlama, öğretme-öğrenme etkinliklerini uygulama, izleme değerlendirme, düzeltme etkinliklerini uygulama, düzey belirleme aşamalarıdır. Tüm bu aşamalarda öğrencilerin ilgi, tutum, özgüven gibi olumlu duyuşsal kazanımları edinmeleri de ayrı bir öneme sahiptir. Bu aşamalar esas olmakla birlikte kazanımlara ulaşmak için düzenlenecek öğretme - öğrenme süreçlerinde amaca ulaştırabilecek tüm strateji, yöntem ve teknikler işe koşulabilecektir. Öğrenci özellikleri dikkate alınarak oyunla öğretim yöntemleri benimsenmelidir. Öğretme-öğrenme sürecinde öğrenci katılımı sağlanmalı; ipuçları, pekiştireçler, dönüt-düzeltilme işe koşulmalıdır. Ayrıca tam öğrenme modelinde her öğrenciye ek zaman ve öğrenme olanakları sağlanması da esastır.

2. KUR'AN-I KERİM ÖĞRETİM PROGRAMININ TEMEL ÖZELLİKLERİ

Öğrencilerin Kur'an-ı Kerim okuma düzeyleri çok farklı olabilmektedir. Hiçbir ön bilgisi olmayan öğrenciler olduğu gibi Kur'an harflerini tanıyan ya da cüzü tamamlayanlar da olabilmektedir. Hatta Kur'an okumaya başlamış öğrencilerle de karşılaşılabilir. Bu nedenle programda “kur” yaklaşımı benimsenmiştir. Bu nedenle öğrencinin düzeyine uygun kurdan başlayabilmesi sağlanmaya çalışılmıştır. Bu programın başarıya ulaşmasında duyuşsal giriş özellikleri ön öğrenmelerin tamamlanması ve nitelikli bir öğretim hizmeti kadar önemlidir. Duyuşsal giriş özellikleri öğrencinin Kur'an-ı Kerim okumaya ilgisinin, tutumunun ve Kur'an-ı Kerim'i okuyabileceğine, başarabileceğine yönelik algısının bileşkesidir. Bu nedenle öğretmen, öğrencileri başarabilecekleri konusunda her zaman cesaretlendirmelidir.

3. KUR'AN-I KERİM ÖĞRETİM PROGRAMININ YAPISI

Kur'an-ı Kerim Öğretim Programının yapısı; genel amaçlar, kurlar, kazanımlar, öğretme-öğrenme süreci, ölçme ve değerlendirmeden oluşmaktadır.

3.1. GENEL AMAÇLAR

Kur'an-ı Kerim Öğretim Programı'nın genel amacı: Türk millî eğitiminin genel amaçları ve temel ilkelerine uygun olarak öğrencilerin;

1. Kur'an-ı Kerim okumanın önemini farkına varmalarını,
2. Kur'an-ı Kerim'i yüzünden okuyabilmelerini,
3. Kur'an-ı Kerim okumaya istekli olmalarını,
4. Kur'an-ı Kerim okuma alışkanlığı kazanmalarını,
5. Namazda okunan dua ve sureleri usulüne uygun okumalarını,
6. Dinî duygu ve düşüncelerini güçlendirmelerini, namazda okunan dua ve kısa surelerin anlamlarını bilmelerini,
7. Millî, manevi ve ahlaki değerlere önem vermelerini sağlamaktır.

3.2. KURLAR

Kur'an-ı Kerim Öğretim Programı'nda "kur" öğrenme birimlerini ifade etmektedir. Her öğrenme birimi Kur'an okuma aşamalarını içermektedir. Öğrenme birimleri başlangıç düzeyinden okuma düzeyine kadar aşamalı bir şekilde düzenlenmiştir. Öğrenme birimleri basitten karmaşığa, kolaydan zora ve birbirinin ön koşulu olacak şekilde sıralanmıştır. Bir öğrenme biriminin ölçülüp değerlendirilebilecek kadar öğrenme ürününü kapsamasına, aynı zamanda öğrenme eksikliklerinin ve güçlüklerinin yığılmasından düzeltilmesine imkân verecek büyüklükte olmasına dikkat edilmiştir. Buna göre; C1, C2, C3, K1 ve K2 olmak üzere beş öğrenme birimi (kur) belirlenmiştir. C1, C2 ve C3 cüz aşamalarını, K1 ve K2 Kur'an-ı Kerim okuma aşamalarını içermektedir.

Kur C1'de öğrencilerin Kur'an harflerini tanıyabilmelerine, duyduğu seslerle harfleri eşleştirebilmelerine, harfleri doğru söyleyebilmelerine, harfleri başta, ortada ve sonda olma durumlarına göre ayırt edebilmelerine, hareketleri tanıyabilmelerine ve harfleri hareketlerine uygun; üç harf ve daha fazla harften oluşan kelimeleri okuyabilmelerine yönelik kazanımlara yer verilmiştir. Kur C2 öğrencilerin med, tenvin, cezm, şedde, yuvarlak te, hemzeyi tanıyabilmelerine ve uygulayabilmelerine yönelik kazanımları içermektedir. Kur C3'te kazanımlar öğrencilerin dört elif miktarı med uygulayabilmelerine, hâ zamirini, el takısını tanıyabilmelerine ve uygulayabilmelerine; Lafzatullahı tanıyabilmelerine ve okuyabilmelerine, Huruf-u mukattayı ve düzeyine uygun ayetleri doğru okuyabilmelerine yönelik kazanımlar vardır. Kur K1 ve K2 ise öğrencilerin, C1, C2 ve C3 kurlarında öğrendiği kurallara göre okuyabilmelerine yönelik kazanımlar içermektedir. Ayrıca ilgili kurlarda duyuşsal kazanımlara da yer verilmiştir.

3.3. KAZANIMLAR

Kurlar arasında aşamalı, bir ilişki olup bu kurlardaki kazanımlar doğrusal bir şekilde birbirini desteklemektedir. Kazanımlar, ait olduğu kurun kazandırmak istediği okuma becerilerine yönelik olarak kolaydan zora, basitten karmaşığa, birbirinin ön koşulu olacak şekilde sınıflandırılmıştır. Aşağıda her bir kurun kazanımları verilmiştir.

Kurlar arasında aşamalı, bir ilişki olup bu kurlardaki kazanımlar doğrusal bir şekilde birbirini desteklemektedir.

KUR'AN'KERİM ÖĞRETİM PROGRAMI

KUR	KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
C1	<ol style="list-style-type: none">1. Kur'anı Kerim'i okumanın ve öğrenmenin önemini kavrar.2. Kur'an-ı Kerim'i okurken ve dinlerken uygun davranışlarda bulunur.3. Kur'an harflerini söyler.4. Duyduğu seslerle harfleri eşleştirir.5. Harfleri doğru söyler.6. Harfleri başta ortada sonda olma durumuna göre tanır.7. Harekeleri tanır.8. Harfleri harekelerine göre okur.9. Üç harften oluşan kelimeleri okur.10. Üçten fazla harfle oluşan kelimeleri okur.	<p>Kur'an okumanın amaçları hakkında öğrenci seviyesine göre bilgiler verilerek Kur'an-ı Kerim sevgisi ayet ve hadislerle açıklanmalıdır. Öğrencilerin Kur'an okumayı sevmeleri hedeflenir.</p> <p>Kur'an okumanın adabı anlatılır.</p> <p>Harfler öğretilirken öğrencilerin zorlanabilme ihtimalleri göz önüne alınarak kolaylaştırıcı ve Kur'an öğrenmeyi sevdirici bir yol izlenir. (<i>Kur'an harflerini sırasıyla gösterildiğinde ve sıra dikkat edilmeden gösterildiğinde söylemesi istenir.</i>)</p> <p>Koro halinde harflerin seslendirilmesi yapılarak her öğrencinin katılımı sağlanır.</p> <p>Harflerin (Cevf [Nefes boşluğu], <i>Boğaz, Dil ve Ağız içi, Dudak, Geniz</i>) çıkış yerine (mahrec) dikkat edilir. Harfleri doğru okuyabilmek için harfler mahreçlerine uygun olarak söylenir.</p> <p>Peltek olarak söylenen harflerle boğazdan hırıltılı bir sesle çıkarılan harflere dikkat edilir.</p> <p>Harekelerle(üstün, esre, ötre) harfler seslendirilirken ince harflerle kalın harflerin seslerine dikkat edilir.</p> <p>Görsel ve işitsel materyaller kullanılarak öğrenme kolaylaştırılmalı ve etkinliklerle desteklenmeli.</p>

KUR'AN'KERİM ÖĞRETİM PROGRAMI

KUR	KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
C2	<ol style="list-style-type: none">1. Med harflerini tanır, med harfini uygular.2. Tenvini tanır, tenvini uygular.3. Cezmi tanır, cezmi uygular.4. Şeddeyi tanır, şeddeyi uygular.5. Yuvarlak te'yi tanır, yuvarlak te'yi uygular.6. Hemzeyi tanır, hemzeyi uygular.	<p>Öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerine göre Kur C2'de kazanımların sırası değiştirilebilir.</p> <p>Kurallar ezberletilmeden harflerin tenvinli, cezimli ve şeddeli okunmasına dikkat edilir.</p> <p>Med (<i>uzatma</i>) harfleri (<i>Elif, vav, ya</i>) ile harfin bir elif miktarı uzatılarak okunması sağlanır. Med harfleri okunurken ince ve kalın harflerin hangi sesle uzatıldığına dikkat edilir.</p> <p>Kur'an-ı Kerim'de bazı harflerin altında ve üstünde bulunan virgüle benzer işarete "tabii uzatma işareti" denir. Üzerinde bulunduğu harfi kalınsa "a", ince ise "e" sesiyle uzatır. İşaret, harfin altındaysa ince harfleri "i", kalın harfleri "ı" sesiyle uzatarak okumamızı sağlar.</p> <p>Tenvinle ince harflerin 'en', kalın harflerin 'an' sesiyle okunması sağlanır.</p> <p>Cezim (<i>Sükün</i>) verilirken Türkçe'deki sessiz harfle biten kapalı hece biçimi örnek verilerek harflerin harekesiz olarak okunması sağlanır.</p> <p>Şeddeli harf okutulurken birinci harfin cezimli ikinci harfin harekeli olduğu hissettirilir.</p> <p>Öğretmen örnek okumalar yapar. Okuma çalışmalarını koro halinde yapılarak her öğrencinin katılımını da sağlar.</p> <p>Görsel ve işitsel materyaller kullanılarak öğrenme kolaylaştırılır.</p>

KUR'AN'KERİM ÖĞRETİM PROGRAMI

KUR	KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
C3	<ol style="list-style-type: none">1. Dört Elif miktarı meddi uygular.2. Hâ zamirini tanır, hâ zamirini uygular.3. El takısını tanır, el takısını uygular.4. Lafzatullahı tanır, lafzatullahı okur.5. Hurûf-u mukattayı okur.6. Ayetlerden okumalar yapar.	<p>Okuma ve uygulama çalışmaları yapılırken öğrencilerin zorlama ihtimali göz önüne alınarak kolaylaştırıcı bir yol izlenir.</p> <p>Hâ zamiri öncesi harekeli olursa uzatılır. Öncesi harekesiz olursa kısaltılarak okunur.</p> <p>Kurallar öğretilirken uygulama esas alınarak, tanımların-kuralların ezberletilmesinden kaçınılır.</p> <p>Lafzatullah'tan önceki harf üstün veya ötre olursa Lafzatullah lamı kalın, esre olursa Lafzatullah lamı ince okunur.</p> <p>Hurûf-u mukattaa harfleri kendi isimleriyle telaffuz edilir.</p> <p>Okuma çalışmaları koro halinde yapılarak her öğrencinin katılımı sağlanır.</p> <p>Konuyla ilgili ayetlerden okumalar yaptırılır. (<i>İnşirâh, Felâk, İhlâs, Kâfirûn, Fil, Nasr surelerinden ayetler, Mürselât suresi 1-6.ayetler, Abese suresi 13-19.ayetler, Bakara suresi 6 ve 7.ayetler vb.</i>)</p> <p>Görsel ve işitsel materyallerle daha kolay öğrenilmesi sağlanır.</p>

KUR'AN'KERİM ÖĞRETİM PROGRAMI

KUR	KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
K1	<ol style="list-style-type: none">1. Kur'an-ı Kerim'i okurken ve dinlerken uygun davranışlarda bulunur.2. Ayet sonu durakları uygular.3. Kurallara uygun olarak en az üç satır okuma yapar.	<p>Kur'an okumanın amaçları hakkında bilgiler (<i>Ayet, hadislerden ve Kur'an-ı Kerim kıssalarından örnekler</i>) verilerek öğrencelerin Kur'an okumayı sevmeleri ve önemini kavramaları sağlanır.</p> <p>Kur'an okumanın adabı anlatılır.</p> <p>Kur'an-ı Kerim'de, ayet sonlarında kelimelerin üstünde yer alan işaretlerle (<i>durak-secaventle</i>) ilgili kurallar uygulamalarla verilir. <i>Fatiha ve Kevser sureleri üzerinde örnek uygulamalar gösterilir.</i></p> <p>Önceki kurlarda öğrenilen kurallarla ilgili okumalar yaptırılır. Öğretmen örnek okumalar yapar. (Önce bir satırdan oluşan ayetler okunur. <i>Namaz dualarından; Subhaneke, Rabbena, Salli ve Barik duaları ve surelerden; Fatiha, İhlâs, Kevser, Felak ve Nas sureleri kurallara uygun okutulur.</i>)</p> <p>Okuma ve uygulama çalışmaları yapılırken öğrencilerin seviyesine göre kolaylaştırıcı bir yol izlenir.</p> <p>Okuma çalışmaları koro halinde yapılarak her öğrencinin katılımı sağlanır.</p> <p>Görsel ve işitsel materyallerle okumalar desteklenir.</p>

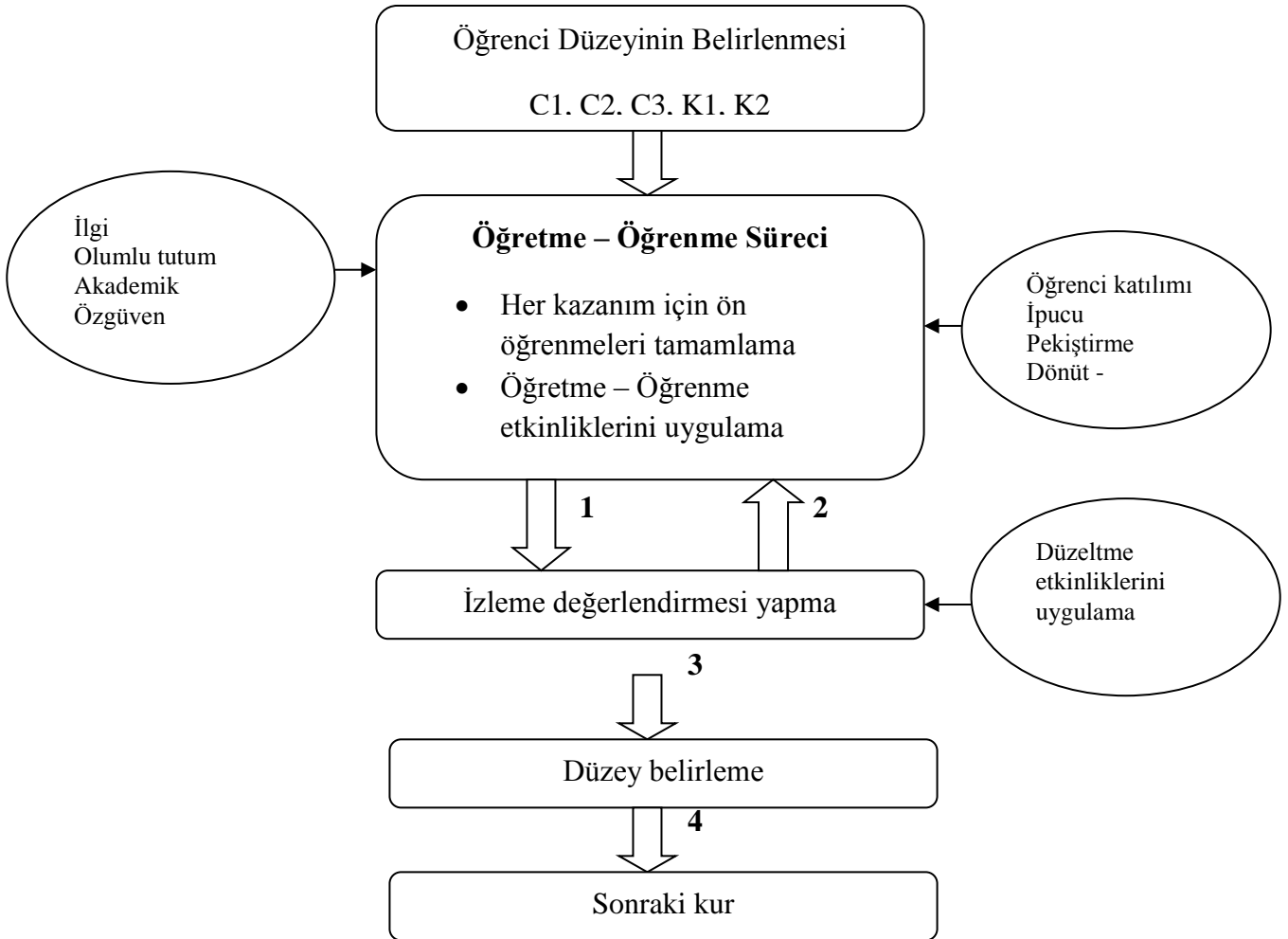
KUR'AN'KERİM ÖĞRETİM PROGRAMI

KUR	KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
K2	<ol style="list-style-type: none">1. Kur'anı Kerim'i okumaya istekli olur.2. Kur'an-ı Kerim'i okurken ve dinlerken uygun davranışlarda bulunur.3. Kurallara uygun olarak en az beş satır okuma yapar.4. Nefes kontrolü yapar.5. Durakları uygular.6. Kur'an-ı Kerim'i akıcı ve kurallara uygun okur.7. Okuduğu sure ve duaların anlamlarını bilir.	<p>Kur'an okumanın amaçları hakkında bilgiler (<i>Ayet, hadislerden ve Kur'an-ı Kerim kıssalarından örnekler</i>) verilerek öğrencelerin Kur'an okumayı sevmeleri ve önemini kavramaları ve Kur'an-ı Kerim'i severek okumaları sağlanır.</p> <p>Kur'an okumanın adabı anlatılır, örnekler verilir.</p> <p>Kur'an-ı Kerim'de, ayet içindeki kelimelerin üstünde yer alan işaretlerle (<i>durak-secaventle</i>) ilgili kurallar, uygulamalarla verilir. Sonda ve ortadaki duraklamaları dikkat edilir. (<i>Bakara suresi 1-3 sayfalar</i>)</p> <p>Önceki kurlarda öğrendiği kurallarla ilgili okumalar yaptırılır. (<i>Namaz sureleri ve duaları okutulur, okunuşla ilgili harf ve işaretlere dikkat edilir. Hatalar düzeltilir. Her öğrencinin doğru ve güzel okuması sağlanır. Öğrencinin düzeyine göre okumalar artırılır.</i>)</p> <p>Uygun Tecvid konuları yeri geldiğinde verilebilir.</p> <p>Namaz sureleri ve dualarının anlamları öğrencilerin düzeyine göre kolaydan zora göre verilir.</p> <p>Okuma ve uygulama çalışmaları yapılırken öğrencilerin seviyesine göre kolaylaştırıcı bir yol izlenir.</p> <p>Görsel ve işitsel materyallerle okumalar desteklenir.</p>

3.4. ÖĞRETME – ÖĞRENME SÜRECİ

Kur'an-ı Kerim Öğretim Programı, kurların tamamlanması süreci bir bütün olarak düşünüldüğünde “Tam Öğrenme” kuramını temele almıştır. Yeni bir kura ilişkin öğretme-öğrenme süreci “Tam Öğrenme” kuramındaki işlem adımları dikkate alınarak yürütülecektir. Bununla birlikte, öğretme-öğrenme süreçlerinde yeni kazanımlara ulaşmada işe yarayacak tüm strateji yöntem ve teknikler işe koşulabilecektir. Öğretme-öğrenme süreci Şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1. Kur'an-ı Kerim Öğretim Programı Öğretme – Öğrenme Süreci

Kur'an-ı Kerim Öğretim Programı'nın etkili bir şekilde uygulanabilmesi ve programın amaçlarına ulaşabilmesi için üç önemli faktör vardır:

- 1.Ön öğrenmeler
- 2.Nitelikli bir öğretim hizmeti

3.Olumlu duyuşsal giriş özellikleridir.

Bu faktörler aşıağıda açıklanmaya çalışılmıştır.

Daha önce de ifade edildiği gibi öğrenciler farklı okuma bilgi ve becerilerine sahip olabilmektedir. Buna göre öncelikle öğrencinin düzeyi belirlenmeli ve sonuca göre yerleştirildiği kurdan öğretime başlanmalıdır. Bunun için ilk olarak öğretmen, öğrencinin C1 İzleme ve Düzey Belirleme Formu'ndaki davranışlara sahip olup olmadığını hazırlayacağı bir ölçme aracı ile gözler. Eğer öğrenci C1 İzleme ve Düzey Belirleme Formu'ndaki davranışlara belirlenen ölçütte (% 70) sahip ise C2 İzleme ve Değerlendirme Formu'ndaki davranışlar gözlenir. Öğrenci C2 İzleme ve Düzey Belirleme Formu'ndaki davranışlara belirlenen ölçütte sahip değil ise öğretime kur C2'den başlanır. Buradan anlaşılabilceği üzere bir sınıfta farklı kur seviyelerinde gruplar olabilir. Örneğin bir sınıfta C1, C2, C3 grupları olabilir.

Öğrenci kura yerleştikten sonra öğretim şu aşamaları izlemelidir: Her bir kurda belirtilen sırada kazanımlar ele alınmalıdır. Bir kazanıma ulaşmak için öncelikle varsa ön öğrenmeler tamamlanmalıdır. Ön öğrenmeler bir kazanıma ulaşabilmek için -daha doğrusu öğrencinin bu kazanımı edinebilmesi için- önceden öğrenilmiş olması gereken öğrenmelerdir. Öğretmen her bir kazanıma ulaşmak için öğretim etkinliklerine başlamadan önce bu kazanımın ön koşul öğrenmeleri olup olmadığını düşünmelidir. Bu konuda diğer öğretmenlerden görüş almalıdır. Eğer bir kazanımın ön koşul öğrenmeleri var ise öncelikle bu ön öğrenmelere öğrencilerin sahip olup olmadıkları kontrol edilmelidir. Öğrenciler ön koşul öğrenmelere sahip değil iseler ön koşul öğrenmeler tamamlanmalıdır. Ön koşul öğrenmeler tamamlanmadan kazanıma ulaşmak için yapılacak etkinliklere geçilmemelidir.

Ön koşul öğrenmeler tamamlandıktan sonra kazanıma ulaşmak için öğretime- öğrenme etkinliklerine başlanır. Bu aşamada amaca ulaşmada etkili olacağı düşünölen tüm strateji-yöntem ve tekniklerden faydalanılır. Nitelikli bir öğretim hizmeti için öğretime - öğrenme sürecinde öğrencinin etkin olarak katılımı, ipuçları, pekiştirme ve dönüt - düzeltme işlemleri esastır. Öğretmen etkin katılımı sağlamalı, yeri ve zamanı geldiğinde ipuçlarını, pekiştireçleri işe koşmalıdır. Dönüt, sürecin en önemli ögesidir. Öğretmen anında dönüt vermelidir.

Bu programın başarıya ulaşmasında duyuşsal giriş özellikleri ön öğrenmelerin tamamlanması ve nitelikli bir öğretim hizmeti kadar önemlidir. Duyuşsal giriş özellikleri öğrencinin Kur'an-ı Kerim okumaya ilgisinin, tutumunun ve Kur'an-ı Kerim'i okuyabileceğine, başarabileceğine yönelik algısının bileşkesidir. Bu nedenle öğretmen, öğrencileri başarabilecekleri konusunda her zaman cesaretlendirmelidir. Bunun için sözel iknaları kullanabilir. Ayrıca öğrencilerin Kur'an okumaya yönelik olumlu tutumlara sahip olabilmeleri için gerekli duyarlığı göstermelidir.

Belirli bir ilerlemeden (kazanımdan) sonra izleme değerlendirmesi yapılmalıdır. İzlemenin ne zaman (hangi kazanımdan sonra) yapılacağı her bir kur için düzenlenen “İzleme ve Düzey Belirleme” formlarında belirtilmiştir. Bu formların nasıl kullanılacağı Ölçme ve Değerlendirme başlığı altında ayrıntılı olarak açıklanmıştır. İzleme değerlendirmesi sonunda gerekli ise düzeltme etkinlikleri uygulanmalıdır.

Her kurun kazanımları tamamlanıncaya kadar öğretim - öğrenme süreci burada açıklandığı gibi devam eder. Bir kurdaki tüm kazanımlar tamamlandıktan sonra düzey belirleme yapılır. Düzey belirlemenin nasıl yapılacağı ve değerlendirileceği Ölçme ve Değerlendirme başlığı altında açıklanmıştır.

Bir kurdaki kazanımlara belirlenen ölçüt (% 70) düzeyinde ulaşılmadan diğer kura geçilmeyecektir. Ancak okul öncesi çocuklarda telaffuz konusunda ısrar edilmez. Diyanet İşleri Başkanlığı 4-6 yaş grubu programının uygulama ilke ve esaslarında konuyla ilgili olarak “Harf ve kelimelerin doğru telaffuzuna özen gösterilmeli, ancak mahreç üzerinde öğrencilere bıkkınlık verecek şekilde ısrar edilmemelidir.” ifadesine yer vermiştir. Bu öneri dikkate alınarak ilgili kazanımlarda (örneğin C1 4. kazanım gibi) telaffuz konusunda ısrarcı olunmamalıdır.

Bu açıklamalara ek olarak öğretim - öğrenme sürecinde aşağıdaki hususlara dikkat edilmesi önemli görülmektedir.

1. Tüm etkinliklerin oyunlaştırılması esastır. Oyun temelli öğretim yöntemleri işe koşulmalıdır.
2. 4-10 yaş grubu çocukların bilişsel gelişim özelliği gereği etkinliklerde somutlaştırma önemslenmelidir.
3. Programda kazanımlar hem okul öncesi hem de ilkokul için aynıdır. Kazanıma ulaşmak için yapılacak etkinlikler yaşa ve sınıf düzeyine göre farklılaşır.
4. Bir kurun tamamlanması için süre önerisinde bulunulmamıştır. Bunun nedeni programın “bireysel hız” ve “her öğrenciye ihtiyaç duyduğu ek zaman ve öğrenme olanaklarının tanınması” ilkelerine göre yapılandırılmasıdır. Programda esas olan öğrencinin bir kuru belirlenen zamanda tamamlaması değil o kurun kazanımlara ulaşınca kadar ihtiyaç duyduğu zamanı ona sunmak önemlidir. Öğrenciye ek faaliyetler ve gerekli materyaller sunularak öğrenmeyi gerçekleştirmesi sağlanır.
5. Sosyal öğrenmenin çocukların öğrenmesinde etkililiğinden yola çıkarak sosyal öğrenme ilkeleri uygulanmalıdır. Bu yaştaki çocuklar üzerinde bir yetişkinden ziyade kendileri gibi bir modelin daha etkili olduğu bilinmektedir. Örneğin, Kur’an okumayı öğrenmiş bir öğrenciye okuma yaptırılıp diğerlerinin dinlemesi sağlanabilir. Öğrencilerin model almaları amacıyla görsel işitsel materyallerden faydalanabilir.

3.5. ÖLÇME ve DEĞERLENDİRME

Kur'an-ı Kerim Öğretim Programı'nda ölçme ve değerlendirme süreci iki aşamada gerçekleştirilecektir. Birinci aşama izleme değerlendirmesidir. İkinci aşama ise düzey belirlemedir. Bu süreçleri gerçekleştirmek amacıyla her bir kur (öğrenme birimi) için "İzleme ve Düzey Belirleme Formu" hazırlanmıştır. İzleme ve Düzey Belirleme Formu'nda ilgili kurun kazanımlarına ulaşan bir öğrenciden beklenen davranışları içeren maddelere yer verilmiştir. Örneğin C1 İzleme ve Düzey Belirleme Formunda on sekiz davranış ifadesi vardır. Bu davranışlar kur C1'in kazanımlarına ulaşan bir öğrenciden beklenen davranışlardır.

Her bir kur için hazırlanan İzleme ve Değerlendirme Form'u alt öğrenme birimlerine ayrılmıştır. Örneğin kur C1 dört alt öğrenme birimine ayrılmıştır. Böyle bir düzenlemede amaç, öğrenme eksikliklerini vakit geçmeden tespit etmek ve kur sonu beklenmeden düzeltme etkinliklerini yapmaktır.

"İzleme ve Düzey Belirleme Formu bir ölçme aracı değildir." Ölçme sonuçlarının kaydedildiği bir değerlendirme formudur. İzleme ve Düzey Belirleme Formu'nda bir kurun kazanımlarına ulaşan öğrencinin kazanması gereken davranışlar vardır. Her bir davranışa ulaşıp ulaşamadığını anlamada öğretmen farklı ölçme araçları kullanabilir. İzleme ve Düzey Belirleme Formu'nun nasıl kullanılacağı aşağıda ayrıntılı bir şekilde açıklanmaya çalışılmıştır. Açıklama kur C1 üzerinden yapılmıştır. Diğer kurlarda da aynı işlem adımları takip edilecektir.

Kur C1'de toplam dokuz kazanım vardır. Kur C1 kazanımları ve kur C1 izleme ve düzey belirleme formu incelenirse, formda kazanımlara ulaşan bir öğrenciden beklenen davranışlara (18 davranış) yer verildiği görülür. İzleme ve Düzey Belirleme Formu'ndaki alt öğrenme birimleri ne zaman izleme değerlendirilmesi yapılacağını göstermektedir. Her kurda ilgili kazanımlar tamamlandığında izleme değerlendirmesinin yapılması gerekmektedir.

Tablo 1. Kazanımlar ve İzleme-Düzy Belirleme İlişkisi

C1 İzleme ve Düzy Belirleme Formu		AÖB1			AÖB2						AÖB3						AÖB4				
		Kur'an harflerini baştan sona sırasıyla söyleme	Kur'an harflerini karışık söyleme	Duyduğu seslerle harfleri eşleştirme	Peltek harfleri doğru söyleme	Kalın harfleri doğru söyleme	İnce harfleri doğru söyleme	Boğaz harflerini kurallara uygun bir şekilde söyleme	Dil harflerini kurallara uygun bir şekilde söyleme	Dudak harflerini kurallara uygun bir şekilde söyleme	Harfleri başta ortada sonunda olma durumuna göre söyleme	Üstün hareketini tanıma	Esre hareketini tanıma	Ötre hareketini tanıma	Üstün hareketine göre okuma	Esre hareketine göre okuma	Ötre hareketine göre okuma	3 harften oluşan kelimeleri okuma	3 harften fazla oluşan kelimeleri okuma	TOPLAM	YÜZDE
1	İzleme																			X	X
	Düzy																				

(AÖB: Alt Öğrenme Birimi)

İzleme

Tablo 1 incelendiğinde kur C1'de 2. ve 3. kazanımlar tamamlandığında ilk izleme değerlendirmesinin yapılacağı anlaşılmaktadır. İzleme değerlendirmesinde not verilmez. Burada amaç, öğrenme eksikliklerini vakit geçirmeden tespit etmektir. Bu amaçla öğretmen alt öğrenme birimi 1'deki her bir davranışı gözlemek için farklı etkinlikler yapabilir (sorular sorabilir). Eğer öğrenci doğru davranışı gösterir ise "+", davranışı kazanamamış ise "-" sembollerini ya da farklı sembolleri kullanabilir. İzleme değerlendirmesi sonunda eksiklikler var ise düzeltme etkinlikleri yapılır. Yani kur C1'in 4. kazanımına ilerlenmez. Bir alt öğrenme birimindeki kazanımlara ulaşılmadan diğer alt öğrenme biriminin kazanımları verilmez.

Öğrenci C1 için alt öğrenme birimi 1'deki tüm davranışları kazanmış ise C1'in diğer kazanıma geçilir (kazanım 4). Kazanım 4'ün tek başına bir alt öğrenme birimi oluşturduğu Tablo 1'den anlaşılmaktadır. Aynı izleme süreçleri bu alt öğrenme birimi için de tekrar edilir. Eklerdeki izleme ve düzy belirleme formları incelendiğinde K1 ve K2 kurlarında alt öğrenme birimleri olmadığı görülür.

Düzy Belirleme

Kur C1'in bütün kazanımları tamamlandığında düzy belirleme yapılır. Bunun için C1 İzleme ve Düzy Belirleme Formundaki bütün maddeler öğretmenin hazırlayacağı bir ölçme aracı ile gözlenir. Gözlem sonucu şu şekilde kaydedilir. Öğrenci gözlenen davranışı "yapamıyor" ise 1 "biraz yapıyor" ise 2 "iyi yapıyor" ise 3 ile puanlanır. Bütün maddeler puanlandıktan sonra toplam puan alınır. Toplam puan o kurdan alınabilecek en yüksek puana bölünür ve 100 ile çarpılır. Bu şekilde öğrencinin düzyi hesaplanır. Tablo 2'de her kurdan alınabilecek en yüksek puan ile hesaplama formülü verilmiştir. Tablo 3'te ise örnek bir düzy belirleme hesaplaması verilmiştir.

Tablo 2. Her Kurdan Alınabilecek En Yüksek Puan ve Hesaplama Formülü

Kur	Alınabilecek en yüksek puan	Formül
C1	54	(toplam puan / 54) x100
C2	54	(toplam puan / 54) x100
C3	27	(toplam puan / 27) x100
K1	12	(toplam puan / 15) x100
K2	12	(toplam puan / 12) x100

Tablo 3. Düzy Belirleme Örnek

1	Ahmet Birinci	İzleme Değerlendirme	AÖB1			AÖB2					AÖB3					AÖB4		TOPLAM	YÜZDE			
			Kur'an harflerini baştan sona sırasıyla söyleme	Kur'an harflerini karışık söyleme	Duyduğu seslerle harfleri eşleştirme	Peltek harfleri doğru söyleme	Kalın harfleri doğru söyleme	İnce harfleri doğru söyleme	Böğez harflerini kurallara uygun bir şekilde söyleme	Dil harflerini kurallara uygun bir şekilde söyleme	Dudak harflerini kurallara uygun bir şekilde söyleme	Harfleri başta ortada sonda olma durumuna göre söyleme	Üstün hareketini tamama	Esre hareketini tamama	Ötre hareketini tamama	Üstün hareketine göre okuma	Esre hareketine göre okuma			Ötre hareketine göre okuma	3 harften oluşan kelimeleri okuma	3 harften fazla oluşan kelimeleri okuma
			2	2	3	3	3	2	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2	3	X	X
																					45	% 83

Tablo 3'te görüldüğü gibi öğrencinin kur C1'in kazanımlarına ulaşma düzyi % 83'tür. Bir öğrencinin bir kurun kazanımlarına ulaştığını kabul etmede ölçüt % 70'tir. Bu ölçütün altında kalan öğrenciler sonraki kura geçemezler. Ancak bir sonraki kura hiçbir zaman geçememe gibi bir durumla karşılaşılması beklenmemektedir. Çünkü izleme değerlendirmeleri sonucunda gerekli düzeltme etkinlikleri yapıldığında bütün öğrencilerin kuru başarı ile tamamlaması beklenmektedir. Buna rağmen bir kuru başarı ile tamamlayamayan öğrenciler için ilgili kurun kazanımlarına ulaşmak amacıyla yeni etkinlikler düzenlenmelidir.

4. EKLER

EK 1

ÖRNEK İZLEME VE DÜZEY BELİRLEME FORMLARI

C1 İzleme ve Düzey Belirleme Formu			AÖB1			AÖB2						AÖB3						AÖB4					
			Kur'an harflerini baştan sona sırasıyla söyleme	Kur'an harflerini karışık söyleme	Duyduğu seslerle harfleri eşleştirme	Peltek harfleri doğru söyleme	Kalın harfleri doğru söyleme	İnce harfleri doğru söyleme	Boğaz harflerini kurallara uygun bir şekilde söyleme	Dil harflerini kurallara uygun bir şekilde söyleme	Dudak harflerini kurallara uygun bir şekilde söyleme	Harfleri başta ortada sonda olma durumuna göre tanıma	Üstün hareketini tanıma	Esre hareketini tanıma	Ötre hareketini tanıma	Üstün hareketine göre okuma	Esre hareketine göre okuma	Ötre hareketine göre okuma	3 harften oluşan kelimeleri okuma	3 harften fazla oluşan kelimeleri okuma	TOPLAM	YÜZDE	
Sıra No	Ad Soyad	Ölçme																					
1		İzleme																			X	X	
		Düzey																					
2		İzleme																				X	X
		Düzey																					
3		İzleme																				X	X
		Düzey																					
4		İzleme																				X	X
		Düzey																					
5		İzleme																				X	X
		Düzey																					
6		İzleme																				X	X
		Düzey																					
7		İzleme																				X	X
		Düzey																					

C2 İzleme ve Düzey Belirleme Formu			AÖB1										AÖB2				AÖB3				TOPLAM	YÜZDE																	
			Med harfi olan 'elif'i tanıma	Med harfi olan 'vav' i tanıma	Med harfi olan 'ya'yi tanıma	'Elif' i med olarak uygulama	'Vav' i med olarak uygulama	'Ya'yi med olarak uygulama	Tenvini tanıma	İlki üstünü uygulama	İlki esre i uygulama	İlki ötreyi uygulama	Cezmi tanıma	Cezmi uygulama	Şeddeyi tanıma	Şeddeyi uyguma	Yuvarlak te'yi tanıma	Yuvarlak te'yi uygulama	Hemzeyi tanıma	Hemzeyi uygulama																			
Sıra No	Ad Soyad	Ölçme																																					
1		İzleme																																			X	X	
		Düzey																																					
2		İzleme																																				X	X
		Düzey																																					
3		İzleme																																				X	X
		Düzey																																					
4		İzleme																																				X	X
		Düzey																																					
5		İzleme																																				X	X
		Düzey																																					
6		İzleme																																				X	X
		Düzey																																					

C3 İzleme ve Düzey Belirleme Formu			AÖB1					AÖB2				TOPLAM	YÜZDE
			4 Elif miktarı meddi uygulama	Hâ zamirini tanıma	Hâ zamirini okuma	El takısını tanıma	El takısını uygulama	Lafzatullahı tanıma	Lafzatullahı okuma	Huruf ^u mukattayı okuma	Düzeyine uygun ayetler okuma		
Sıra No	Ad Soyad	Ölçme											
1		İzleme										X	X
		Düzey											
2		İzleme										X	X
		Düzey											
3		İzleme										X	X
		Düzey											
4		İzleme										X	X
		Düzey											
5		İzleme										X	X
		Düzey											
6		İzleme										X	X
		Düzey											

K1
İzleme ve Düzey Belirleme Formu

Sıra No	Ad Soyad	Ölçme	Fatıha suresini kurallara göre okuma	Tek satırdan oluşan ayetleri kurallara göre okuma	Ayet ortasında ve sonundaki durakları uygulama	Kurallara uygun olarak en az 3 satır okumalar yapma	TOPLAM	
							YÜZDE	
1		Düzey						
2		Düzey						
3		Düzey						
4		Düzey						
5		Düzey						
6		Düzey						
7		Düzey						

K2
İzleme ve Düzey Belirleme Formu

Sıra No	Ad Soyad	Ölçme					TOPLAM	YÜZDE
			Örnek okumaları dinler	Duraklar dışında nefes alması gerektiğinde bir önceki kelimedden devam etme	Durakları uygulama (ayet içerisindeki)	Kur'an-ı Kerim'i akıcı ve kurallara uygun okuma		
1		Düzey						
2		Düzey						
3		Düzey						
4		Düzey						
5		Düzey						
6		Düzey						

EK 2

ÖRNEK ÖĞRETİM MATERYALLERİ

(Burada öğretme-öğrenme süreçlerinde kullanılabilecek örnek materyallerin fotoğrafları verilmiştir.)

